

REVIEW

Foreign consultant MD, Professor Yusuf Ozkul
Faculty of Medicine, Department of Medical Genetics
Erciyes University, Kayseri, Turkey

for dissertation work of
Yerbolat Saruarov

«Assessment of the level quality of life of Turkistans' residents in
accordance with the risks of cardiovascular diseases»

Doctor of Philosophy (PhD) degrees,
in direction D141 Medicine (8D10110 - «Medicine»)

As part of the PhD doctoral dissertation in the direction D141 Medicine (8D10110-«Medicine») Yerbolat Saruarov during his training became familiar with modern methodologies for creating, maintaining and publishing the results of research projects.

Doctoral student Yerbolat Saruarov has established himself as a disciplined doctoral student who is responsible for his scientific work.

Yerbolat Saruarov has deep knowledge and is always up to date with the latest developments in his field in world science. He has established himself as a responsible doctoral student, result-oriented, and always ready to quickly make scientific decisions and bear responsibility for their adoption.

The use of modern research methods followed by a thorough statistical analysis of the results obtained allowed the doctoral student to discover certain patterns. As a result of the study using the adapted SF-36 questionnaire for the Kazakh population, it showed reliability in terms of data quality, concurrent and discriminant suitability, reliability and internal consistency and can be presented as the only auxiliary tool for measuring the quality of life of the Kazakh population in relation to health condition. In addition, statistically significant positive associations of the prognostic values of the SCORE, PROCAM and Framingham scales were identified when determining the risk of CVD among the Kazakh population. Despite the sharp increase in PROCAM, the AUC value of the Framingham scale showed high dynamics after eight years of research. There was a strong correlation between the low- and high-risk groups at the beginning and end of the study period. Among the risk factors for coronary heart disease, the strongest correlation has been established with risk groups based on risk scales for alcohol consumption.

Modern research methods were used in the work. The large volume of studied material, the highly informative level of evidence-based research methods used, and modern statistical analysis of the data obtained confirm the validity and reliability of each scientific position, conclusion and conclusions formulated by the author in the dissertation.

The number of respondents is sufficient to obtain reliable results.

The research methods used are highly informative and fully consistent with the nature of the work performed. It is worthy of the fact that the dissertation author, when carrying out research tasks, established correlations that fully correspond to the goal.

The results of this study have been published in international journals and have already been cited by other researchers.

The doctoral student adhered to the values of academic integrity. The dissertation work is original. The author respects the rights and legitimate interests of other authors by using links to authors and sources of borrowing.

Dissertation work by Yerbolat Saruarov on the topic: «Assessment of the quality of life of Turkistans' residents in accordance with the risks of cardiovascular diseases» is a scientific work, written individually and contains scientific results. The work has internal unity and testifies to the author's personal contribution to science. In addition, the dissertation contains a solution to a pressing problem that is important for practical healthcare. This work, which summarizes the gradually accumulated and analyzed fundamental and scientific material, makes a real, invaluable contribution to the development of science and deserves the highest praise.

Foreign consultant
MD, Professor
Department of Medical Genetics
Faculty of Medicine
Erciyes University, Kayseri, Turkey

Prof. Dr. Yusuf ÖZKUL
Müdür

8D10110-«Медицина»

**білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD)
дәрежесін алуға бағытталған Саруаров Ерболат Ғалымжанұлының
«Түркістан қаласы тұрғындарының жүрек-қан тамыр жүйесі
аурулары бойынша қауіптілік көрсеткішіне байланысты өмір сүру
сапасының бағалану деңгейі» тақырыбындағы докторлық
диссертациялық жұмысына шетелдік ғылыми кеңесшісі
Түркия Республикасы, Кайсери қаласы, Эрджиес университеті, Медицина
факультеті, Медициналық генетика кафедрасының
профессор Юсуф Өзкүлдің
ПІКІРІ**

Ерболат Саруаров 8D10110-«Медицина» білім беру бағдарламасы бойынша докторлық диссертациясын орындау барысында ғылыми жобаларды құрудың, жүргізудің және нәтижелерін жариялаудың заманауи әдістемелерімен танысты.

Докторант Ерболат Саруаров өзінің ғылыми жұмысына жауапты, білікті докторант ретінде көрсетті.

Ерболат Саруаров – өзін білімі терең, әлемдік ғылымдағы өз саласындағы жаңалықтардан үнемі хабардар тұлға ретінде таныта білді. Ол өзін жауапты докторант ретінде көрсетумен қатар, нәтижеге бағдарланған ғылыми шешімдерді тез қабылдауға, және оларды қабылдау үшін жауапкершілікті көтеруге әрқашан ашықтығын дәлелдеді.

Алынған нәтижелерді мұқият статистикалық талдаудан кейін заманауи зерттеу әдістерін қолдану докторантқа белгілі заңдылықтарды ашуға мүмкіндік берді. Зерттеу барысында алынған нәтижелер Қазақстандық популяцияға бейімделген SF-36 сауалнамасын қолдануға болатын, параллельді және дискриминант жарамдылығы, сенімділігі және ішкі сәйкестігі бойынша сенімділікті көрсетті, және денсаулық жағдайына байланысты қазақ халқының өмір сапасын өлшеудің жалғыз көмекші құралы ретінде ұсынуға болатындығын айқындады. Сондай-ақ, қазақстандық тұрғындар арасында кардиоваскулярлы патологиялардың қаупін анықтау кезінде SCORE, PROCAM және Framingham шкалаларының болжамдық мәндерінің статистикалық мәнділігі бойынша оң байланыстар анықталды. PROCAM-да AUC мәні күрт өсуіне қарамастан, Framingham шкаласының AUC мәні сегіз жылдық зерттеулерден кейін жоғары динамика көрсетті. Зерттеу кезеңінің басы мен соңында төмен және жоғары тәуекел топтары арасында күшті корреляция орын алды. Жүрек-қан тамыр сырқаттары қауіп факторларының ішінде алкогольді тұтыну қауіп факторымен ең күшті корреляция анықталды.

Зерттеу жұмысында заманауи зерттеу әдістері қолданылды. Зерттелетін материалдың үлкен көлемі, қолданылған дәлелді зерттеу әдістерінің жоғары ақпараттық деңгейі және алынған мәліметтердің заманауи статистикалық талдауы әрбір ғылыми ұстанымның, автордың диссертацияда қалыптастырған тұжырымдары мен ұсыныстарының негізділігі мен сенімділігін растайды.

Іріктеменің саны сенімді нәтиже алу үшін жеткілікті.

Қолданылған зерттеу әдістері жоғары ақпаратқа ие, және орындалған жұмыстың сипатына толығымен сәйкес келеді. Диссертанттың ғылыми-зерттеу тапсырмаларын орындау кезінде қойылған мақсатқа толық сәйкес келетін өзара байланыстарды орната білуі жоғары деңгейде.

Бұл зерттеудің нәтижелері халықаралық журналдарда жарияланды, және басқа да зерттеушілер сілтеме жасап үлгерді.

Докторант академиялық адалдық құндылықтарын ұстанды. Жазбаша жұмыс түпнұсқа болып табылады. Авторларға сілтемелер мен ақпарат алу көздерін пайдалану арқылы автор басқа авторлардың құқықтары мен заңды мүдделерін құрметтейді.

Ерболат Саруаровтың «Түркістан қаласы тұрғындарының жүрек-қан тамыр жүйесі аурулары бойынша қауіптілік көрсеткішіне байланысты өмір сүру сапасының бағалану деңгейі» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы автордың өзі жазған, және жаңа ғылыми нәтижелерді қамтитын ғылыми жұмыс болып табылады. Диссертацияның ішкі бірлігі бар, және автордың ғылымға қосқан жеке үлесін айғақтайды. Сонымен қатар, диссертация практикалық денсаулық сақтау үшін маңызды өзекті мәселелердің шешімін қамтиды. Біртіндеп жинақталып, талданған іргелі және клиникалық материалды жинақтайтын бұл еңбек ғылымның дамуына шынайы, баға жетпес үлес қосып, жоғары бағаға лайықты болып табылады.

Шетелдік ғылыми кеңесші,
профессор, доктор
Медициналық генетика бөлімі,
Медицина факультеті,
Эрджиес университеті,
Кайсери қаласы,
Түркия Республикасы

Юсуф ӨЗКҮЛ

